

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Циклова комісія обліково-фінансових дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ»

**освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
циклова комісія економічно-комерційних дисциплін**

Розробник: Стешенко Ольга , викладач економічно-комерційних дисциплін категорії спеціаліст

Керівник освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Вікторія ПОНОМАРЕНКО, викладач фахових дисциплін циклової комісії економічно-комерційних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії – керівник робочої групи.

Лубни 2026 р.

2. Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Управління витратами
Назва структурного підрозділу	Циклова комісія економічно-комерційних дисциплін
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Стешенко Ольга , викладач економічно-комерційних дисциплін категорії спеціаліст Контакти: Контакти: кабінет економіки, 29 e-mail: ctehaolik@gmail.com тел.: (05361) 72-600
Ступінь фахової передвищої освіти	фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Передумови для навчання	Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Управління витратами» збільшення прибутку шляхом оптимізації витрат та ефективного використання ресурсів. Підвищити конкурентоспроможність завдяки зниженню собівартості продукції або послуг, які тісно пов'язані з дисциплінами «Комерційна діяльність» та «Підприємницька діяльність».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: «Управління витратами» є формування системи знань у сфері управління ресурсами і витратами згідно з існуючим законодавством в умовах ринкової економіки; ознайомлення з реалізацією досвіду в Україні та за її межами для подальшого використання його у практичній діяльності.

Основні завдання дисципліни:

-засвоєння теорії управління витратами та наукових засад системи управління ресурсами і витратами підприємства;

- аналіз ключових проблем планування, нормування і прогнозування витрат підприємства, за допомогою розробки планів, системи норм, прогнозів та розрахунків;

- оволодіння знаннями про систему обліку і калькулювання витрат на підприємстві;

- вивчення системи управління витратами, її принципів, функцій та методів для підвищення організації оперативних дій;
- визначення розмірів витрат на різних стадіях життєвого циклу продукції;
- обґрунтування взаємозв'язку між розміром та структурою витрат і якістю продукції (послуг);
- розрахунок показників ефективності управління витратами для оптимізації виробничої діяльності та покращення фінансових результатів;
- підготовка студентів до активної участі в прийнятті управлінських рішень, щодо ефективного розподілу, функціонування витрат та мінімізації їх розміру.

4. Результати навчання (компетентності випускника)

Компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.
- СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності.
- СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур.
- СК 7. Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, та торговельній діяльності.
- СК 9. Здатність застосовувати моделі електронної комерції у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

Програмні результати навчання:

- РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.
- РН 8. Володіти методами й інструментарієм для підготовки проектів управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких та торговельних структур.
- РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур і застосовувати їх на практиці.
- РН 13. Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій та торговельній діяльності.
- РН 15. Застосовувати моделі електронної комерції в діяльності підприємницьких та торговельних структур.
- РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких та торговельних структур для забезпечення їх ефективності.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні	семінарські	самостійне опрацювання
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Тема 1. Вступ. Теоретичні засади управління ресурсами і витратами в сучасній економіці	4	2	-	-	2
Тема 2. Витрати виробництва та підприємницький прибуток	10	4	2	-	4
Тема 3. Система управління витратами та її елементи	4	2	-	-	2
Тема 4. Облік і аналіз витрат за місцями і центрами відповідальності	6	2	2	-	2
Тема 5. Закономірності та чинники формування витрат	6	2	-	2	2
Разом за модулем 1	30	12	4	2	12
Модуль 2					
Тема 6. Методологія обчислення собівартості продукції, робіт, послуг	12	4	4	-	4
Тема 7. Калькулювання в системі управління витратами	10	4	4	-	2
Тема 8. Методи цільового формування, структурного аналізу та зниження витрат	8	4	-	2	2
Разом за модулем 2	30	12	8	2	8
Модуль 3					
Тема 9. Нормування, контроль та прогнозування витрат. Стимулювання економії ресурсів	6	2	2	-	2
Тема 10. Аналіз системи “витрати – випуск – прибуток” як інструмент обґрунтування виробничо-маркетингових рішень	12	4	4	-	4
Тема 11. Завантаження операційної системи за критерієм витрат	4	2	-	-	2
Тема 12. Мінімізація витрат на створення і зберігання виробничих запасів	10	2	2	2	2
Разом за модулем 3	30	10	8	2	10
Усього годин	90	34	20	6	30

6. Трудомісткість:

Загальна кількість годин: 90 год (кредитів ЄКТС 3)

Кількість модулів: 3

Форма семестрового контролю: залік

7. Оцінювання результатів навчання

Оцінка за 4 – бальною шкалою	<u>Критерії оцінювання</u>
5 (відмінно)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності по дисципліні «Управління витратами», повністю та комплексно демонструє здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, вільно спілкується державною мовою усно та письмово, ефективно здійснює пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел. Самостійно обирає та використовує методи й інструментарій для обґрунтування управлінських рішень, діє з дотриманням нормативно-правових вимог. Упевнено виконує професійні завдання з організації діяльності підприємств, застосовує основи обліку, оподаткування і страхування, використовує моделі електронної комерції. Визначає та аналізує основні показники діяльності підприємства для забезпечення його ефективності.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу з дисципліни «Управління витратами», уміє застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях, коректно використовує державну мову у професійній діяльності, здійснює аналіз інформації з різних джерел. Використовує основні методи та інструменти для обґрунтування управлінських рішень, дотримується вимог нормативно-правових актів. Здатний виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємства, застосовує базові навички обліку, оподаткування і страхування, визначає основні показники ефективності діяльності.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з дисципліни «Управління витратами», відтворює основні теоретичні положення та застосовує знання у типових практичних ситуаціях. Має загальну здатність до професійного спілкування державною мовою. Використовує обмежений обсяг інформації з окремих джерел. Застосовує окремі методи обґрунтування рішень, має загальне уявлення про нормативно-правове забезпечення діяльності, на елементарному рівні використовує навички обліку та аналізу показників діяльності підприємства.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів з дисципліни «Управління витратами» нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях, елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

8. Політика курсу навчальної дисципліни

8.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політику щодо академічної доброчесності регламентує Положення про академічну доброчесність у Відокремленому структурному підрозділі «Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету».

Дотримання принципу академічної доброчесності здобувачами фахової передвищої освіти при опануванні навчальної дисципліни передбачає: самостійне виконання завдань поточного, модульного та підсумкового контролю; добросовісна та коректна робота із джерелами інформації, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

8.2. Комунікаційна політика

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати електронну пошту та на випадок проведення занять у дистанційному режимі обліковий запис в спеціалізованому хмарному середовищі.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися через засоби комунікації: електронну пошту, месенджери, чати, відеоконференції тощо.

8.3. Політика щодо відвідування занять

Здобувачі фахової передвищої освіти зобов'язані відвідувати всі види навчальних занять, що передбачені навчальним планом, відповідно до розкладу занять.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач фахової передвищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту групи. При не явці на заняття через поважні причини, не пізніше трьох днів після виходу на заняття подати підтверджуючі документи куратору групи.

Кожне пропущене без поважної причини заняття відпрацьовується здобувачем фахової передвищої освіти на оцінку у формі усної співбесіди, письмової роботи тощо. Пропущена тема вивчається студентом самостійно.

8.4. Політика щодо перескладання

Перездача модульних оцінок на підвищення не дозволяється (за винятком незадовільних оцінок).

Здобувач фахової передвищої освіти, який одержав незадовільну семестрову оцінку, може ліквідувати академічну заборгованість за погодженням із завідувачем відділення до початку наступного за сесією семестру згідно з розкладом ліквідації заборгованості в терміни, визначені заступником директора з навчальної роботи.

При ліквідації академічної заборгованості допускається перескладання заліку не більше двох разів: перший раз викладачу, другий – комісії, до складу якої входить заступник директора з навчальної роботи, голова циклової комісії (за якою закріплена дана дисципліна) та викладач.

9. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси, від 01.01.2012 р. № 929-021 зі змінами та доповненнями.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 “Запаси” : наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202 зі змінами та доповненнями.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 “Доходи” : наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 р. № 1629 зі змінами та доповненнями.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 “Витрати” : наказ Міністерства фінансів України від 18.05.2012 р. № 568 зі змінами та доповненнями.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290 зі змінами та доповненнями.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 зі змінами та доповненнями.
8. Ахновська І., Болгов В. Управління витратами: навчальний посібник. Вінниця: ДОННУ імені Василя Стуса, 2020.

Додаткові:

1. Матвєєва Н.М. Управління витратами: навчальний посібник. Х.: ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2020.
2. Югулишна Л.О. Менеджмент ресурсів та витрат: конспект лекцій. Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Державна податкова служба України URL: <https://www.sta.gov.ua/>
3. Державний комітет статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Нормативні акти України URL: <https://www.nau.kiev.ua/>
5. Податковий кодекс України URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Журнал “Дебет-Кредит” URL: <https://www.dtk.com.ua/>